

9. 10. 2015

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak postupovat v případě úmrtí rozhodce ad hoc?

Množství subjektů má sjednanou rozhodčí smlouvu (případně doložku), a to obvykle se svými obchodními partnery nebo dlužníky. Rozhodčí smlouva zakládá buď příslušnost stálého rozhodčího soudu (obvykle Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR), případně rozhodce ad hoc. V soudní praxi převažuje názor, aby rozhodce ad hoc byl v rozhodčí smlouvě výslovně a jmenovitě uveden, tedy nemělo by se odkazovat na nějaký jiný seznam. Cílem tohoto článku je popsat situaci v případě úmrtí jediného rozhodce, před kterým rozhodčí řízení už bylo zahájeno.

Ustanovení § 4 č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen jako „ZRŘ“) stanoví, že „Rozhodcem může být občan České republiky, který je zletilý, bezúhonný a plně svéprávný, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.“ V případě úmrtí rozhodce tak tento pozbyl způsobilost být rozhodcem. Tím došlo k zániku funkce rozhodce.

Pokud byl v rozhodčí smlouvě uveden pouze jediný rozhodce, který se funkce vzdá nebo zemře, je situace poměrně jasná. Pokračování či zahájení rozhodčího řízení prakticky nemožné. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 31.1.2008, sp. zn. 33 Odo 135/2006, dovedil, že rozhodčí smlouva je v takovém případě obsoletní, jiné určení rozhodce (i určení rozhodce soudem dle § 9 odst. 2 ZRŘ) je vyloučeno a je dána pravomoc obecných soudů spor rozhodnout. I v případě již zahájeného rozhodčího řízení rozhodčí smlouva zanikne a nárok bude potřeba uplatnit před soudem.

Jiná situace ale je, pokud je v rozhodčí smlouvě uvedeno více možných rozhodců a je stanoven mechanismus, podle kterého jsou tito rozhodci povoláni k řešení konkrétního sporu. Mechanismus výběru může být například dán podáním žaloby ke konkrétnímu rozhodci ze seznamu, výběrem třetí osobou, ale třeba i výběrem žalovaným ze seznamu, který je k tomu před podáním žaloby žalobcem vyzván.

V případě více rozhodců uvedených v rozhodčí smlouvě pak logicky úmrtí jednoho z nich nevyklučuje řešení sporů v rozhodčím řízení, ani nedojde k zániku rozhodčí smlouvy. Dle odborné literatury[1] platí, že pokud dojde k zániku funkce rozhodce a rozhodčí smlouva pro tento případ neobsahuje žádné ujednání, mohou se strany jednak dohodnout na určení nového rozhodce (což je v případě běžícího nebo hrozícího sporu obvykle již problematické), nebo bude nový rozhodce jmenován stejným způsobem, jako byl zemřelý rozhodce. Zde je možné použít analogii legis ve vztahu k ustanovení § 34 odst. 2 ZRŘ[2], který řeší nové projednání a rozhodnutí případu jinými rozhodci poté, co byl rozhodčí nález zrušen soudem z důvodů jiných než z důvodů nedostatku pravomoci

(příslušnosti) rozhodců. Stejným způsobem bude postupováno v případě smrti rozhodce a jiných důvodů, kdy rozhodce ztratí způsobilost být rozhodcem. Logicky se tak nabízí jmenování nového rozhodce u probíhajícího rozhodčího řízení stejným způsobem, jako byl jmenován zemřelý rozhodce. Bude tak postupováno dle stejného mechanismu, tedy rozhodce bude vybrán ze (zúženého) seznamu v rozhodčí smlouvě žalobcem, třetí osobou, nebo pokud by měl vybírat žalovaný, tak by měl být osloven žalobcem, aby vybral nového rozhodce. Takový postup bude nejlépe odpovídat vůli stran, jakým způsobem má být konkrétní rozhodce ze seznamu vybrán.

Na druhou stranu, zákon kromě analogie legis s § 34 odst. 2 ZRŘ zná i § 9 odst. 2 ZRŘ[3], podle kterého může nového rozhodce určit soud. Domníváme se přitom, že by tento nový rozhodce měl vždy být určen ze seznamu rozhodců uvedených v rozhodčí smlouvě. Zákon sice nestanoví zcela jednoznačně, kdy má být nový rozhodce jmenován soudem, nicméně odborná literatura[4] uvádí, že „v aplikační praxi rozhodčího řízení je tedy ust. § 9 RozŘ používáno téměř výlučně tam, kde rozhodčí smlouva sama nestanoví konkrétní nominační mechanismus k jmenování rozhodců, ani neodkazuje na pravidla (statuty a řády) stálých rozhodčích soudů nebo na všeobecná pravidla rozhodčího řízení arbitrážních center“. Taková situace by však v případě existence vhodně zvoleného mechanismu jmenování rozhodce ze seznamu rozhodců uvedených v rozhodčí smlouvě neměla nastat a mělo by být postupováno dle nastaveného mechanismu. Jen v případě jeho úplné absence by ze seznamu rozhodců určil konkrétního rozhodce soud.

Při uzavírání rozhodčí smlouvy tak je třeba vždy brát na zřetel riziko spojené s určením jediného rozhodce uvedeného v rozhodčí smlouvě, neboť zanikne-li jeho funkce, stane se rozhodčí smlouva obsoletní. Pokud je uvedeno rozhodců více, je třeba věnovat pozornost mechanismu jejich jmenování, aby případná smrt či jiná překážka umožnila spor rozhodnout jinému rozhodci.

JUDr. Ervín Perthen, MBA,
advokát

Mgr. Jakub Tichý,
advokát

[PPS advokáti s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2

Fax: +420 495 512 838

e-mail: pps@ppsadvokati.cz

[1] Viz Bělohlávek, A. Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2004, s. 66

[2] Zruší-li soud rozhodčí nález z důvodů uvedených v § 31 písm. c) až f) nebo i), pokračuje se k návrhu některé ze stran v rozhodčím řízení na základě rozhodčí smlouvy. Nedohodnou-li se strany jinak, rozhodci zúčastnění na rozhodčím nálezu, který byl zrušen z důvodů uvedených v § 31 písm. c), jsou však z nového projednání a rozhodování vyloučeni. Nedohodnou-li se strany jinak, budou noví rozhodci jmenováni způsobem původně určeným v rozhodčí smlouvě nebo podpůrně podle ustanovení tohoto zákona.

[3] Nedohodly-li se strany jinak, jmenuje soud na návrh kterékoli strany nebo rozhodce nového rozhodce, jestliže jmenovaný rozhodce se vzdá funkce rozhodce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat.

[4] Lisse, L.: Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů s komentářem. Praha : Linde, a. s., 2012, s. 271

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [AI omnibus](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Vyčlenění rodinných nemovitostí \(i v podobě podílu v bytovém družstvu\) do svěřenského fondu](#)
- [10 otázek pro ... Ondřeje Čížka](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)